

Аналитикалық жазбахат

Жоба авторы: Жапархан Елдос Қайыржанұлы
Ғылыми жетекші: Джаркинбаев Жасер Азимханович

Жоба идеясы	Статистикалық тіркемелерді жүргізу және пайдалану тәсілдерін жетілдіру
Күрделі жағдай (кейс)	<p>Регистрлердің әрқайсысы бірыңғай статистикалық жүйеде белгілі бір орын алады және статистика туралы әдіснамалық ережелерде айқындалған өз мақсаттары мен міндеттері бар. Статистикалық тіркелімдерді жүргізу халықаралық стандарттарға сәйкес әдістеме негізінде жүзеге асырылады. Қазіргі таңда статистика органдарының мамандары алдында бастапқы және әкімшілік дереккөздерден келіп түсетін деректерді дұрыс еңгізу және уақтылы өзектендіру мәселесі өткір тұр. Өйткені деректердің дұрыстығы әлеуметтік және экономикалық процестердің болжамдарын қалыптастыруға тікелей әсер етеді. Бұл экономикалық қатынастардың дамуын ескере отырып өте маңызды. Біз Статистика туралы айтқанда, бірде-бір ұлттық статистикалық қызмет өздігінен жұмыс істемейтінін айта кету керек. Осы орайда статистикалық тіркелімдерді басқа мемлекеттік органдардың деректер базасымен интеграциялау өзекті сұрақтардың бірі болып табылады. Біздің республикамыз ЕАЭО-қа кірген сәттен кейін шетелдік шаруашылық субъектілерді есепке алудың ерекше қағидаларының қажеттілігі туралы сұрақтар туындайды. Жоғарыда айтылған өзектендіру барысында АШТ АЖ-де шаруашылықтардың ЖСН кодтары бойынша қателіктер шығып жатады. Бұл жағдай әр шаруашылықты аралау барысында туындайды.</p>
Берілген мәселені қолданыстағы шешу тәсілдері	<p>Қазіргі таңда статистикалық тіркелімдерді жүргізу және өзектендіру</p> <ul style="list-style-type: none">- Статистика органдарында статистикалық бизнес-тіркелімді өзектендіру және зерттелетін бірліктердің каталогын қалыптастыру жөніндегі әдістеме №96,24.06.2015- Тұрғын үй қоры статистикалық тіркелімін жүргізу және өзектендіру бойынша әдістеме № 75,22.05.2017 <p>Халықтың статистикалық тіркелімін жүргізу бойынша әдістеме,№8,18.01.2017</p>

	<p>- Ауыл шаруашылық статистикалық тіркелімін жүргізу және өзектендіру бойынша әдістеме № 295,2.12.2016 әдістемелер негізінде жүргізіледі.</p>
<p>Берілген мәселені шешудің ұсынылатын жолы</p>	<p>Аталған мәселелерді шешу үшін әр статистикалық тіркелім бойынша бірнеше шешім ұсынылады:</p> <p>СБТ бойынша</p> <ul style="list-style-type: none"> -СБТ-ні ахуалдық код «4» тапсырмасы аясында салық комитетінің 12 Қосымшасын пайдалану - Бастапқы тіркеу кезінде бірнеше қызмет түрін еңгізу - 1-НП жаңадан ашылған мекемелерге арналған саулнамасын онлайн форматқа ауыстыру <p>АШТ бойынша</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мәселені шешу жолы ретінде ауылшаруашылық статистикалық тіркелімін өзектендіру кезінде ЖСН кодтарын ХСТ АЖ-де шынайылығын тексеруді ұсынамыз. <p>ТҚСТ бойынша мәселелерді шеші жолдары:</p> <ul style="list-style-type: none"> - АШТ АЖ интерфейсте үйдің және пәтердің карточкалары бірдей ашылатындай жаңарту еңгізу қажет. Сонымен қатар екінші мәселе бойынша ХР МДҚ түскен ақпарат бойынша соған сәйкес пәтер нөмірімен іздеуді қамтамасыз ету мүмкіндігін қарастыру қажет <p>Дұрыс емес қызмет түрін көрсеткен жағдайда заңды тұлғалар немесе жеке кәсіпкерлер бірқатар қиындықтармен жүздеседі, екіншіден статистика мамандарына байқау жүргізу каталогына қатысы жоқ бірліктер енеді. Бұл жағдайдың алдын алу мақсатында тіркеу жүргізетін мемлекеттік органдардың жауапты мамандарына жүйелі түрде семинарлар өткізуді ұсынамыз. Сонымен қатар статистикалық бизнес-тіркелімді өзектендіру жайындағы әдістемеге бастапқы тіркеу сәтінде бір емес бірнеше қызмет түрін көрсету мүмкіндігін қарастыруды ұсынамыз.</p>
<p>Күтілетін нәтиже</p>	<p>Жоба аясында жасалған зерттеу нәтижелері бойынша статистикалық тіркелімдерді өзектендіру және пайдалану жолдарын жетілдіру үшін әдістемелік ұсыныстар беріледі</p>

Әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none">1. Шокаманов Ю.К., Бельгибаева К.К. Статистика: Учебник для студентов ВУЗ, под ред. Ю.К. Шокаманова-20082. Методологические положения по статистике / Издание четвертое, дополненное / на русском языке3. Руководство по статистическому регистру предприятий4. Статистика органдарында статистикалық бизнес-тіркелімді өзектендіру және зерттелетін бірліктердің каталогын қалыптастыру жөніндегі әдістеме https://stat.gov.kz/api/getFile/?docId=ESTAT1025965. Әр шаруашылық бойынша есепке алуды жүргізу және тіркеу жазбаларын жүргізуді ұйымдастыру нысандары бойынша статистикалық әдіснама https://stat.gov.kz/api/getFile/?docId=ESTAT282394
-------------------	--